

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 05
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

BANE NOR HOVEDKONTOR
Postboks 4350
2308 HAMAR

Saksbehandlar Mari Melbø Rødstøl

Vår ref. 2021/9578-2 432.2

Dykker ref.

Dato 21.09.2021

Delegert vedtak - dispensasjon - Romsdalen LVO - 2021 - destruering av kampestein som siktforbedringstiltak - Skiri - Bane NOR

Delegert vedtak

Med heimel i naturmangfoldlova § 48, får Bane Nor dispensasjon til å destruere kampesteinen som er påbegynt fjerna ved planovergangen ved Skiri.

Dispensasjonen er gjeve med følgjande vilkår:

- Rester (pukk og steiner) frå kampesteinen som blir sprengt/destruert, skal fjernes ut av verneområdet.
- Det skal ryddes opp rundt anleggsområdet og spor etter anlegget skal fjernes.

Klage:

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Delegert sak

Forvaltar har i denne saka kontakte styreleiar i Nasjonalparkstyret for Reinheimen og fått godkjenning til å ta denne saka delegert, for at den skal bli besvart fortast mogleg.

I medhald av vedtekter for Reinheimen nasjonalparkstyre punkt 6.2, jf. naturmangfaldlova § 62 andre ledd tredje punktum, har nasjonalparkstyret for Reinheimen i styremøte 14.03.2016, sak 5/16, gjort vedtak om å delegere handsaming av einskilde saker til nasjonalparkforvaltaren, slik som i denne saka. Vedtaket gjev nasjonalparkforvaltarane i Reinheimen myndighet til å treffen vedtak i saker av kurant karakter.

Med saker av kurant karakter meiner ein følgjande:

- Saker etter dei spesifiserte dispensasjonsføresegnsene i verneforskriftene om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter andre spesifiserte dispensasjonsføresegner i verneforskriftene og etter naturmangfaldlova § 48 der:
 - a. Det dreier seg om fornying av dispensasjon gjeve av styret eller arbeidsutvalet, og føresetnadene er tilnærma uendra.
 - b. Det føreligg etablert forvaltningspraksis frå saker handsama av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c. Forvaltingsplanen gjev eintydige føringar for utfallet.

Det er forbod mot motorferdsel på land og på vatn og landing med luftfartøy, utanom offentleg bilveg og jernbane, og køyring til og ved faste bustader, og innmark i samband med lanbruksdrift, jf. verneforskrifta § 3, pkt. 5.1. Motorisert ferdsel i utmark innafor landskapsvernombordet skal haldast på eit nødvendig minimum. Nasjonalparkstyret kan etter søknad gje dispensasjon til transport for bestemte føremål, som t.d frakt av ved, material, utstyr, varer provinat mm til faste kjent transportføremål, jf. § 3, pkt. pkt. 5.3.

Når eit tiltak ikkje er omtalt i verneforskrifta som forvaltningsmyndiheita kan gje dispensasjon til, må saka behandlast etter naturmangfaldlova § 48, (dispensasjon frå vernevedtak). Naturmangfaldlova § 48 opnar for at det kan gjevast dispensasjon dersom tiltaket ikkje strider mot vernevedtakets føremål og ikkje påverkar verneverdiane nemneverdig

Dokument i saka:

Søknad frå Multiconsult på vegne av Bane Nor 17.09.2021

Søknad til Fylkeskommunen i Møre og Romsdal

Tillatelse frå Fylkeskommunen i Møre og Romsdal

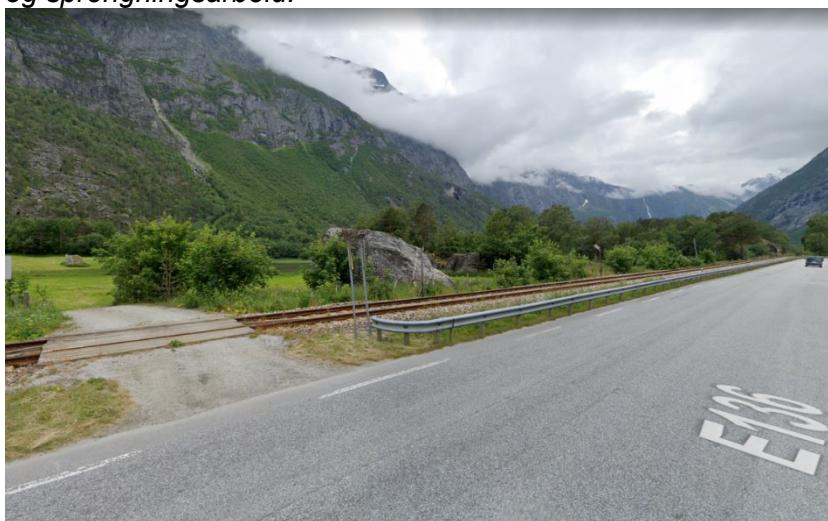
Saksopplysningar

Bane Nor jobbar med eit siktryddingsprosjekt på Raumabanen og har i samband med dette sett at ein stor kampestein ved Skiri må fjernast ved ein planovergang. For å ivareta sikkerheit er togets hastighet satt ned til 20 km/t ved den aktuelle planovergangen. Dette fører til store forsinkelsar på Raumabanen. Bane Nor nytta Multiconsult for hjelp i søknadsprosessen for å få fjerne denne steinen. Multiconsult har ikkje fått med seg at steinen ligg i Romsdalen Ivo, og sökte kun til Fylkeskommunen da steinen i tillegg ligg i eit kulturminneområde. Forvaltar i Reinheimen nasjonalpark vart først klar over inngrepet gjennom Åndalsnes Avis, som laga ei reportasje om arbeidet som alt var i gang. Forvaltar tok da kontakt med Bane Nor og fortalte at dette ingrepet er søknadspliktig.

Søknaden

Tiltaket er en del av et større siktryddingsprosjekt langs Raumabanen. Siktryddingsprosjektet er et sikkerhetstiltak i forbindelse med planoverganger som har dårlig sikt. Tiltaket omfatter avskoging innenfor jernbanens siksone. I forbindelse med dette har det blitt klart at en stor steinblokk på ca. 3x3x3m ved Skiri, også ligger innenfor jernbanens siksone, og dermed ønskes fjernet fra jernbanens siksone. Tiltaket er planlagt utført med wiresaging og sprengningsarbeid.

Figur 1: Bildet viser steinblokken som ligger i siksonen til jernbanen, og dermed ønskes fjernet.

Det er allerede innhentet tillatelse fra Møre og Romsdal fylkeskommune til inngrep i automatisk fredet kulturminne, etter kulturminneloven § 8. For ordens skyld vedlegges både søknad til og vedtak fra Møre og Romsdal fylkeskommune.

I tillegg er det blitt kjent at steinblokken også ligger innenfor landskapsvernområde i Romsdalen. Fylkeskommunen har samtidig opplyst at tiltaket også ligger innenfor landskapsverneområdet, og må omsøkes etter «Forskrift om verneplan for Reinheimen».

I henhold til § 3 i «Forskrift om verneplan for Reinheimen, vedlegg 2. Vern av Romsdalen landskapsvernområde, Norddal og Rauma kommunar, Møre og Romsdal.» er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre på landskapet sin art eller karakter.

Sprengningsarbeid nevnes spesifikt som et forbud.

I forvaltningsplanen for Reinheimen, hvor målet er å lage en plan for hvordan man skal forvalte forskriften, så står det følgende om temaet Jernbane:

«Rydding av skog og annan vegetasjon som er nødvendig ved planovergangane langs bane kan skje som løpande vedlikehald av eksisterande bane slik at standard og det tryggleiksnivå som gjeld i dag kan oppretthaldast.»

For å ivareta sikkerheten er togets hastighet satt ned til 20 km/t ved den aktuelle planovergangen, dette medfører store forsinkelser for togene på Raumabanen.

Det er få alternativer i dette området. Flyttes planovergangen lengre mot Åndalsnes, så vil det være konflikt med E136 og siktkravene der. I tillegg vil steinen fortsatt være et sikthinder.

Flyttes planovergangen mot Dombås, så vil det være konflikt med kurven og sikten blir forverret. Veisikringsanlegg med bom er heller ikke aktuelt på denne planovergangen da avstanden mellom E136 og jernbanesporet er veldig liten. Kjøretøy vil bli stående på E136 når bommene ligger nede, eller så kan kjøretøy bli stående på jernbanesporet for å vente på å få kjørt inn på E136. Dette vil skape trafikkfarlige situasjoner både for veitrafikken og togtrafikken i begge tilfellene. Det er av sikkerhetsmessige årsaker at vi ønsker tillatelse til å fjerne denne steinen. På bakgrunn av dette, og på vegne av Bane NOR, søkes det om dispensasjon fra § 3 i «Forskrift om verneplan for Reinheimen, vedlegg 2. Vern av Romsdalen landskapsvernområde, Norddal og Rauma kommunar, Møre og Romsdal» om fjerning av steinblokken. Det er av vesentlig samfunnsmessig verdi at planovergangene er trygg og sikker. Dette tiltaket vil bidra til å øke trygghetsnivået.

Planlagt oppstart er fortløpende og estimert varighet er ca. 1 uke.

SVV har utarbeidet tre alternative vegtraseer i deres utbedring av E136 mellom Flatmark og Skiri. Steinblokken, som søkes fjernet, blir berørt i alle 3 alternativene til SVV. Etter det vi kjenner til, så vil trolig SVV søke om dispensasjon for å fjerne flere av disse steinblokkene i forbindelse med utbedringen, noe fram i tid.

I tillegg er det kjent at det er flere store steinblokker i Raumaområdet, dette virker ikke til å være en unik kampestein i området.

Det presiseres at Bane NOR utfører siktryddig som et strakstiltak for å bedre sikkerheten for kryssende over jernbanen.

Søknaden er vurdert i samsvar med:

- Verneforskrift for Romsdalen landskapsvernområde, 24.11.2006
- Naturmangfoldloven, 19. juni 2009 nr. 100.
- Forvaltningsplan for Reinheimen, mars 2010.

Verneforskrift og verneformål:

§ 2 Formålet med opprettinga av Romsdalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på eit særprega og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfaldet som pregar landskapet
- ta vare på innslag av kulturlandskap der seterhus, setervollar og kulturminne etter fangst og beitebruk utgjer ein vesentleg del av landskapet sin eigenart
- ta vare på eit samanhengande naturområde varierande frå høgfjellet med leveområda til villreinen i Ottadalen nord til dalbotnen med Rauma elv
- ta vare på geologiske førekommstar og landskapsformer, der dei bratte fjellsidene mot Romsdalen utgjer eit særprega landskapselement i området

Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Verneregler

Området er verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter. Med dei unntaka som følgjer av forskrifta punkt 1.2. og 1.3. er det forbod mot inngrep som oppføring, påbygging og ombygging av bygningars eller anlegg og andre faste eller midlertidige innretningar, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemmingar, inngjerding av utmarksareal, oppdyrkning og beitekultivering, treslagsskifte, drenering og annan form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse,

framføring av luftleidningar, bergverksdrift og annan form for grave-, sprengings- eller borearbeid, sprøyting med kjemiske middel, plassering av campingvogner og bobil, riving av seteranlegg, etablering og merking av turstiar, forureining og forsøpling. Kulturminne skal vernast mot skade og øydelegging. Opplistinga er ikkje uttømmande.

Forvaltningsplan:

Om siktrydding lamngs jernbanen står dette i forvaltningsplanen:

«Rydding av skog og annan vegetasjon som er nødvendig ved planovergangane langs bane kan skje som løpende vedlikehald av eksisterande bane slik at standard og det tryggleiksnivå som gjeld i dag kan oppretthaldast.»

Fjerning/sprenging av stein kjem ikkje inn under rydding av skog og vegetasjon.

Det er ikkje spesifisert unntaksregel for denne typen tiltak i verneområdet, og ein søknad om dispensasjon krev behandling etter den generelle dispensasjonsheimelen i § 4 (generelle dispensasjonsreglar), dvs. vurdering etter naturmangfaldlova § 48.

Naturmangfaldlova § 48

§ 48 «dispensasjon fra vernevedtak»:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.»

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplan må søknaden også vurderes etter naturmangfaldlova, herunder dei miljørettslege prinsipp i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Presedens

I enkeltsaker som gjeld tiltak, som i denne saka, skal ein vurdere verknaden av presedens ved at andre kan få dispensasjon til liknande tiltak. Dette følgjer ikkje minst krav til likebehandling.

Vurdering

Det er ikkje heimel i verneforskriftene til å gje løyve til fjerning av slike store kampesteiner som utgjer ein del av landskapsbildet.

Tiltaket må difor vurderast opp i mot naturmangfoldlovens § 48 «dispensasjon frå vernevedtak» :

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Om tiltaket er nødvendeg av omsyn til sikkerhet eller av samfunnsmessig betydning kan det gis dispensasjon sjølv om tiltaket er i strid med verneformålet.

Dette inngrepet vil være nødvendig av sikkerhetshensyn og av hensynet til vesentlege samfunnsinteresser. I søknaden står det at det er for kort avstand mellom jernbana og E 136, til at kjøretøy kan stoppe opp mellom desse. Forvaltar har kontakta prosjektleader Åge Sjømark i Bane Nor og fått utfyllende informasjon om kvifor ein bom ikkje kan være tilstrekkeleg sikkerhetsmessig. Det er reglar for kor lenge før toget kjem, at ein bom går ned (2 min). Hvis ein traktor med hengar køyrer over jernbana medan ein bil kjem, slik at traktoren blir ståande på jernbana, kan det bli for lita tid til å rygge tilbake. Det gjekk ikkje an å forlenge tidsommet for kor lenge bommen kan ligge nede.

Slik sikta er no må toget tilpasse farta til 20 km/t og brukar for mykje tid på å bremse ned på dette strekket. Det vil være av samfunnsmessig interesse å få ein effektiv transportetappe på Raumabana. Raumabana er viktig både for persontransport og for godstransport frå Møre og Romsdal i tilknyting til jernbanenettverket elles i Noreg.

Denne saka vil ikkje skape presedens då det er få slike planovergangar med siktpåproblematiske utover vegetasjon i Romsdalen landskapsvernområde.

Tiltaket må og vurderast opp i mot naturmangfoldlovas §§ 8-12, jf. § 7. Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) er godt dokumentert gjennom verneplanarbeid for Romsdalen Ivo. Det er god oversikt over kva som kan påverke landskap, økosystem, naturtypar og artar.

I ein konsekvensutredning på tema kulturlandskap og naturmiljø utført i 2006 i samband med ny E 136 Flatmark- Monge (Rapport J. B. Jordal nr. 3-2006), beskrives verdien av de store blokksteinene i dette området.

Rasområdene mellom Monge og Flatmark inneholder en type skredmateriale dominert av meget grov blokkmark som er nokså sjeldan i dalbunner i lavlandet i fylket, og trolig også i landet forøvrig.

-groe steinblokker som ligg tett sammen i blokkmarker av denne typen, er imidlertid trolig nasjonalt uvanlig.

En kan difor anta at einslege blokksteiner som den Bane Nor vil fjerne, er mindre sjeldan enn dei store som ligg samla elles i området.

Dei tungtvegande sikkerhets og samfunnsmessige grunnane for å fjerne steinen vil vege over Føre- var prinsippet i naturmangfoldlovens § 9.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal ein påvirkning av eit økosystem vurderes ut frå den samla belastninga som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Då det er få planovergangar i Romsdalen landskapsvernområde med slik siktproblematikk, vil ikkje dette tiltaket føre til presedens. Det er kun ein stein som blir råka og lite natur som blir fjerna. Kostnader knytt til opprydning skal dekkast av tiltakshavar, jf. naturmangfaldlova § 11. Det er vurdert alternativ til dette tiltaket, men Bane Nor og Multiconsult finn inga anna løysing på å betre sikta enn å fjerne steinen jmf § 12 i naturmangfoldloven. Metoden med å dele steinen på tvers først, er for å unngå skader på kulturminner i området.

Med bakgrunn i opplysninga gitt i søknaden og i samtalen med prosjektleder Åge Sjømark i Bane Nor, vurderer vi at omsyn til sikkerheit ved planovergangen og samfunnssnytta ved å auke hastigkeit på toget er stor. Nyttet ved å fjerne steinen er større enn ulempa, og vi gir dispensasjon frå verneforskriftene til å fullføre det omsøkte inngrepet.

Med helsing

Mari Melbø Rødstøl
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Fredrik Skiri	Grunneier	Kråkerøyveien 78	1673	Kråkerøy
Kristine Sørlie	Reinheimen NP			
Åge Sjømark	Bane Nor			
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal		Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Innlandet		Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Linda Robertsen Multiconsult				
Rauma kommune		Vollan 8A	6300	ÅNDALSNES
Statens naturoppsyne v/Thomas Rødstøl				